

WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

Komentarz

Stanisław Nitecki, Aleksandra Wilk

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

WYDANIE **2**

WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

Komentarz

Stanisław Nitecki, Aleksandra Wilk

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

WYDANIE

2

Stan prawny na 1 lipca 2024 r.,
z uwzględnieniem zmian wprowadzonych ustawą z 15 maja 2024 r. (Dz.U. poz. 858),
wchodzących w życie 1 października 2024 r.

Wydawca
Izabella Małecka

Redaktorka prowadząca
Joanna Cybulska

Opracowanie redakcyjne
JustLuk

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

Autorstwo komentarzy do poszczególnych części:

Stanisław Nitecki: wprowadzenie, preambuła, art. 1–153, 176–251

Aleksandra Wilk: art. 154–175b

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

ISBN 978-83-8358-671-7

2. wydanie

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Wprowadzenie

Powszechnie zauważalny kryzys rodziny skutkuje tym, że najbardziej pokrzywdzone stają się dzieci, które powinny w pierwszej kolejności mieć prawo do wychowywania się w rodzinie naturalnej. Wszelkie odstępstwa w tym zakresie negatywnie wpływają na proces ich wychowania, a to przenosi się na późniejsze niewłaściwe funkcjonowanie w życiu dorosłym. Instrumentem, przy wykorzystaniu którego ustawodawca stara się minimalizować występowanie negatywnych zjawisk związanych z niemożnością wychowywania dziecka przez rodzinę naturalną, jest uchwalona 9.06.2011 r. ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.).

Mocą tej ustawy prawodawca podjął próbę przyjscia z pomocą rodzinom, które przeżywają trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W tym celu powołano do życia nową kategorię pracowników – asystentów rodziny, których zadaniem jest wspieranie rodzin biologicznych. Dodatkowo nałóżono na jednostki samorządu terytorialnego (gminy i – w ograniczonym zakresie – powiaty) obowiązek kreowania instytucjonalnych form wsparcia tego typu rodzin przez powoływanie placówek wsparcia dziennego. Obok działań ukierunkowanych na utrzymanie dziecka w rodzinie naturalnej przywołana ustawa zawiera rozwiązania normujące kwestie dotyczące zapewnienia dziecku pieczy w sytuacji, gdy pomimo podejmowanych działań rodzina biologiczna nie jest w stanie właściwie spełniać funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej występuje w dwóch formach: rodzinnej i instytucjonalnej. W ramach pieczy rodzinnej szczególną rolę odgrywają koordynatorzy, którzy służą pomocą rodzinom zastępczym oraz osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji stojących przed nimi zadań. Stanowią oni również nową kategorię pracowników występujących w tej sferze życia publicznego.

We wskazanej ustawie zawarto również unormowania dotyczące instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz usamodzielniania osób opuszczających pieczę zastępczą. Autonomiczną częścią tego aktu normatywnego są rozwiązania odnoszące się do postępowania adopcyjnego, a w zasadzie unormowania określające przygotowanie rodziny do adopcji oraz wskazujące podmioty funkcjonujące w tym zakresie. Z uwagi na fakt, że powyższe zadania wykonują organy jednostek samorządu terytorialnego, wprowadzono do ustawy unormowania dotyczące przeprowadzania przez wojewodę kontroli

ich wykonywania. Kontrola ta odgrywa istotną rolę w zapewnieniu prawidłowego wykonywania zadań stojących przed uprawnionymi podmiotami, jak również powinna wychwycić ewentualne ułomności w tym zakresie w celu ich skorygowania.

Oddawane czytelnikowi drugie wydanie komentarza do wskazanej powyżej ustawy zawiera analizę unormowań, które zostały przyjęte w pierwotnej wersji, jak również uwzględnia wprowadzone do niej zmiany. Ustawa była wielokrotnie nowelizowana, ponieważ ustawodawca wciąż szuka optymalnych rozwiązań, które będą odpowiadały na ujawniające się problemy czy trudności w prawidłowym stosowaniu zawartych w niej instytucji.

Drugie wydanie komentarza uwzględnia zmiany dokonane w przedmiotowej ustawie do 1.07.2024 r.

Niniejsza publikacja kierowana jest w pierwszej kolejności do pracowników organów administracji terenowej, których zadaniem jest realizacja postanowień komentowanej ustawy na poziomie organu pierwszej instancji, jak również organu odwoławczego. Jak się nam wydaje, opracowanie to będzie również przydatne osobom odpowiedzialnym w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego za działania zmierzające do minimalizowania negatywnych skutków braku właściwej realizacji przez rodziców biologicznych funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Rozważania zamieszczone w tym komentarzu mogą być pomocne również sędziom sądów rodzinnych, podejmujących kluczowe decyzje w zakresie objętym postanowieniami komentowanej ustawy. Ponadto, jak się wydaje, będzie on stanowił przydatną pozycję dla wszystkich, którzy będą zobligowani do podejmowania działań na podstawie postanowień analizowanego aktu prawnego.

USTAWA

z dnia 9 czerwca 2011 r.

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

(Dz.U. z 2024 r. poz. 177; zm.: Dz.U. z 2024 r. poz. 742, poz. 743, poz. 858)

że w tym zakresie wykluczona będzie droga skargi do sądu administracyjnego, natomiast w mojej ocenie otwarta jest możliwość wniesienia pozwu do sądu powszechnego.

Rozważenia wymaga sposób postępowania służb powiatu odpowiedzialnych za przyjmowanie przedmiotowych opłat i ich podział. Opłaty te po wpłynięciu do powiatu winny być niezwłocznie dzielone i w ten sam sposób przekazywane uprawnionej gminie. Ustawodawca nie wprowadził tu żadnych terminów, jednakże czynności związane z opłatami nie powinny służyć powiatowi na kumulowanie środków i ewentualne użytkowania dodatkowych dochodów z tytułu dysponowania środkami należącymi do innych jednostek samorządu terytorialnego. Równocześnie dostrzec należy, że w komentowanym przepisie wprowadzono szczególne rozwiązanie polegające na uznaniu, że uzyskaną opłatę zalicza się w pierwszej kolejności na poczet należności najdawniej wymagalnych.

3. W literaturze akcentuje się, że w przypadku opłat, o których mowa w analizowanym przepisie, nie można uruchamiać postępowania egzekucyjnego⁶². Stanowisko takie musi ulec zmianie, ponieważ mocą nowelizacji art. 193 ust. 7b u.w.r.p.z. przewidziano, że należności z tytułu nieponoszenia opłat podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 196. [Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka]

1. Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym stanowi kwota rocznych wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki lub ośrodka wynikająca z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego, bez wydatków inwestycyjnych, powiększona o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzielona przez liczbę miejsc w placówce lub ośrodku, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego.

2. Ustalając średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka, o których mowa w ust. 1, uwzględnia się odpowiednio wydatki przeznaczone na działalność jednostki obsługującej, o której mowa w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 oraz z 2023 r. poz. 572), i jednostki, której zlecono realizację obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych na podstawie art. 94.

3. Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej są ustalane przez starostę, a w przypadku regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych przez marszałka województwa, i ogłaszane odpowiednio przez starostę lub marszałka województwa w wojewódzkim dzienniku urzędowym, nie później niż do dnia 31 marca danego roku.

4. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 3, stanowi podstawę do ustalenia odpłatności za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym od następnego miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym zostało opublikowane. Do tego czasu odpłatność za pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej,

⁶² K. Tryniszewska, *Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie...*, 2012, s. 435.

regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym ustala się na podstawie ogłoszenia z roku poprzedniego.

5. W placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, które rozpoczęły działalność, średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka ustala się w wysokości średniej wojewódzkiej kwoty średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka odpowiednio w placówkach opiekuńczo-wychowawczych danego typu, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych lub interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych. W przypadku gdy w danym województwie nie ma placówek opiekuńczo-wychowawczych danego typu, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych lub interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych, średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, które rozpoczęły działalność, ustala się w wysokości średniej krajowej kwoty średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka odpowiednio w placówkach opiekuńczo-wychowawczych danego typu, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych lub interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych.

6. W celu ustalenia średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, które nie były prowadzone przez cały rok kalendarzowy, kwotę wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki lub ośrodka wynikającą z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego, bez wydatków inwestycyjnych, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, dzieli się przez liczbę miejsc w tej placówce lub ośrodku, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych dniach poprzedniego roku kalendarzowego, a powstały iloraz mnoży się przez średnią liczbę dni w miesiącach, w których funkcjonowała ta placówka lub ośrodek.

1. Przedmiotowy przepis spełnia w analizowanej ustawie szczególną funkcję, ponieważ normuje kwestie związane z ustalaniem opłat za pobyt dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej. W szczególności normuje elementy składające się na tę opłatę, jak również mechanizm jej publikacji, ponadto odnosi się do sytuacji szczególnych związanych z uruchomieniem funkcjonowania danego typu podmiotu instytucjonalnej pieczy zastępczej. W orzecznictwie sądów administracyjnych akcentuje się, że rodzice powinni mieć świadomość obowiązku ponoszenia tej opłaty, jak również zasad jej ustalania⁶³.
2. Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym stanowi kwota rocznych wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki lub ośrodka, wynikająca z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego, bez wydatków inwestycyjnych, powiększona o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzielona przez liczbę miejsc w placówce lub ośrodku, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego. Treść przywołanego powyżej przepisu wymaga pewnego odniesienia – obejmuje on swoim zakresem wszystkie

⁶³ Zob. wyrok WSA w Gliwicach z 24.06.2020 r., II SA/GI 61/20, CBOSA.

typy podmiotów instytucjonalnej pieczy zastępczej i z tego powodu należy mu przyznać status unormowania o charakterze generalnym. Katalog wydatków zaliczanych do kosztów utrzymania ma charakter zamknięty. Ujęty on został w sposób pozytywny i negatywny, poprzez enumeratywne wskazanie kosztów zaliczanych oraz analogiczne wymienienie wydatków pomijanych. W myśl ust. 2 komentowanego unormowania do kosztów funkcjonowania placówki zalicza się również odpowiednie wydatki przeznaczone na działalność jednostki obsługującej powoływanej przez powiat⁶⁴. Wskazane rozwiązanie jest czytelne w przypadku obsługiwana przez tę jednostkę jednej placówki, natomiast w mojej ocenie sytuacja ulega zmianie, gdy powołane jest do obsługi większej liczby placówek, gdyż wówczas udział tego podmiotu w kosztach musi być proporcjonalnych do zakresu obsługi. Ujęcie takie wynika z faktu, że w przepisie tym stanowi się o odpowiednim zaliczeniu kosztów funkcjonowania tej instytucji, a zatem nie całości kosztów. Dostrzec trzeba, że katalog wydatków jest jednym elementem ustalonej kwoty średnich miesięcznych wydatków na utrzymanie dziecka, ponieważ kwota ustalona podlega waloryzacji o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy. Oznacza to, że ten element kosztów jest niezależny od sytuacji występującej w danej konkretnej placówce instytucjonalnej pieczy zastępczej, jak również przesądza o tym, że ustalenie średnich miesięcznych wydatków możliwe będzie dopiero po przyjęciu ustawy budżetowej, a zatem po opublikowaniu jej w Dzienniku Ustaw. W omawianym zakresie organ ustalający ten średni miesięczny koszt może jedynie w celu usprawnienia prowadzonych działań uwzględnić ten element w oparciu o projekt skierowany do parlamentu, jednakże dopiero formalne zakończenie postępowania związanego z przyjęciem ustawy budżetowej pozwoli temu organowi na sfinalizowanie prowadzonych działań. Kolejnym etapem działań związanych z ustaleniem średniorocznych miesięcznych wydatków jest podzielenie uzyskanej powyżej liczby przez liczbę miejsc w placówce instytucjonalnej pieczy zastępczej. Przywołaną powyżej liczbę miejsc w przedmiotowej placówce uzyskuje się w drodze zsumowania rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego. W podsumowaniu trzeba zauważyć, że w pierwszej kolejności podmiot prowadzący daną placówkę instytucjonalnej pieczy zastępczej dokonuje rocznego ustalenia wydatków ponoszonych na jej funkcjonowanie, powiększonych o współczynnik wynikający z ustawy budżetowej, a następnie uzyskany wynik dzieli przez liczbę rzeczywiście przebywających w danym roku kalendarzowym w tej placówce dzieci.

3. Organem właściwym do ustalenia średniomiesięcznych wydatków na utrzymanie dziecka jest starosta (prezydent miasta na prawach powiatu) w przypadku placówek opiekuńczo-wychowawczych. Stojące przed starostą zadanie może on wykonać przy wykorzystaniu własnego aparatu pomocniczego, którym jest starostwo (urząd miejski), względnie

⁶⁴ Instytucja wprowadzona do ustawy mocą ustawy z 25.06.2015 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1045).

może on przekazać do realizacji to zadanie PCPR funkcjonującemu w danym powiecie. W przypadku regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych organem właściwym do ustalenia średniego miesięcznego wydatku na utrzymanie dziecka jest marszałek województwa. Organ ten może stojąc przed nim zadanie wykonać przy wykorzystaniu służb urzędu marszałkowskiego, względnie przekazać jego realizację do ROPS, jako podmiotu wykonującego zadania z zakresu pieczy zastępczej w województwie. Ustalone przez wskazane organy średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej ogłaszane są odpowiednio przez starostę lub marszałka województwa w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Oznacza to, że ustalenie tych wydatków będzie następowało w formie zarządzenia wymienionych organów. Przyjęcie tych zarządzeń umożliwiłoby będzie następnie skierowanie ich do właściwego wojewody celem ogłoszenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Ustawodawca w analizowanym przepisie stanowi, że ogłoszenie to nastąpi nie później niż do 31 marca danego roku⁶⁵. Zaznaczyć należy, że przedmiotowemu zarządzeniu nie będzie przysługiwał status aktu prawa miejscowego, a fakt jego publikacji w tym zakresie nie ma żadnego znaczenia. Analiza tego unormowania skłania do przyjęcia stanowiska, że wskazany w tym przepisie termin ma charakter zawity i, co istotne, nie jest on przywracany, ponieważ jego upływ wywołuje ściśle określone skutki.

Odrębną kwestią jest natomiast to, w którym momencie dany wojewódzki dziennik urzędowy będzie faktycznie ogłoszony. W mojej ocenie starosta i marszałek województwa winni we wskazanym terminie dostarczyć wojewodzie zarządzenie ustalające przedmiotowe średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka. Nadanie takiego zarządzenia w urzędzie pocztowym operatora publicznego nie będzie wyczerpywało znamion analizowanego unormowania. Wojewoda musi dysponować wskazanym zarządzeniem w wymienionym dniu, aby mógł go opublikować. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na fakt, że wojewoda nie będzie w stanie opublikować wskazanego zarządzenia w tym konkretnym dniu z uwagi na kolejkę aktów wymagających publikacji. Z tego też powodu istotne jest, aby dany wojewódzki dziennik urzędowy nosił datę przynajmniej 31 marca, ponieważ zamieszczenie przedmiotowego zarządzenia w tym publikatorze w terminie późniejszym będzie rodziło sygnalizowane już konsekwencje. Na marginesie prowadzonych rozważań trzeba odnieść się do sytuacji, która może potencjalnie wystąpić, polegającej na tym, że wojewoda otrzyma z odpowiednim wyprzedzeniem analizowane zarządzenie, jednakże z uwagi na inne okoliczności nie zostanie ono ogłoszone we wskazanym terminie. Z tego powodu dana jednostka samorządu terytorialnego będzie ponosiła negatywne konsekwencje i mając tę rzecz na uwadze, może wystąpić do sądu powszechnego z roszczeniem odszkodowawczym. We wskazanym postępowaniu zobligowana byłaby do wykazania, że przedmiotowe zarządzenie dotarło do wojewody w odpowiednim terminie, a działania służb wojewody przyczyniły się do powstania sygnalizowanej szkody.

⁶⁵ Zob. wyrok WSA w Gliwicach z 13.02.2017 r., IV SA/GI 249/16, CBOSA.

4. Ogłoszenie przedmiotowego zarządzenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym stanowi podstawę do ustalenia odpłatności za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym od następnego miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym zostało opublikowane. Do tego czasu odpłatność za pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym ustala się na podstawie ogłoszenia z roku poprzedniego. Przywołane unormowanie odgrywa w omawianej ustawie istotną rolę, ponieważ stanowi podstawę do uruchomienia przez właściwego starostę postępowania zmierzającego do zmiany decyzji w zakresie wysokości opłaty za pobyt dziecka we wskazanych placówkach. Dzień opublikowania wskazanego zarządzenia będzie umożliwiał uruchomienie stosownego postępowania, natomiast decyzja ustalająca nową wysokość będzie mogła obowiązywać od następnego miesiąca po tym, w którym nastąpi publikacja, a zatem jeżeli publikacja będzie w lutym, to nowa opłata będzie mogła obowiązywać od marca. W tym miejscu trzeba jednoznacznie stwierdzić, że w myśl wskazanego unormowania opublikowanie zarządzenia będzie stanowiło podstawę dla ustalenia nowej wysokości odpłatności, jednakże w tym zakresie niezbędne będzie wydanie stosownej decyzji.

W art. 194 ust. 1a zamieszczono przesłanki zmiany lub uchylecia decyzji administracyjnej ustalającej wysokość opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Wśród katalogu przesłanek tam wymienionych nie wskazuje się wprost zmiany wysokości średnich miesięcznych wydatków ponoszonych na utrzymanie dziecka w placówce pieczy zastępczej, jednakże dostrzec należy, że katalog ten nie jest katalogiem zamkniętym i niniejszy przepis stanowi jego rozwinięcie. Organy administracji bez wydania decyzji w oparciu o postanowienia art. 163 k.p.a. i analizowanego unormowania nie będą mogły domagać się nowej wysokości opłaty za pobyt w placówce pieczy zastępczej. Z uwagi na uruchomienie nowego postępowania administracyjnego organ będzie zobligowany do zapewnienia stronie czynnego udziału w postępowaniu. Zaznaczyć należy, że właściwy starosta (kierownik PCPR) nie będzie musiał uzyskać zgody strony na uruchomienie tego postępowania i na ustalenie nowej wysokości opłaty. Organ administracji zobligowany będzie do niezwłocznego uruchomienia postępowania po opublikowaniu zarządzenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym, a sama decyzja będzie stosunkowo krótka, ponieważ będzie wskazywała nową wysokość opłaty, a w uzasadnieniu organ ograniczy się do wskazania, że zmiana ta nastąpiła w następstwie ogłoszenia przywoływanego powyżej zarządzenia. W mojej ocenie decyzja ta będzie miała charakter deklaratoryjny, ponieważ potwierdzi jedynie to, co będzie wynikało z przedmiotowego zarządzenia, zatem powinna wywoływać skutki prawne począwszy od miesiąca następnego po tym, w którym zarządzenie zostało opublikowane. W tym miejscu zastrzec należy, że w pierwszej instancji decyzja ta powinna być wydana w miesiącu opublikowania zarządzenia, względnie następnym miesiącu. Wydanie decyzji w pierwszej instancji w późniejszym terminie skutkowało będzie obowiązaniem nowej wysokości od miesiąca jej wydania. Podkreślenia wymaga to,

że stronie będzie przysługiwała możliwość wniesienia odwołania, a następnie skargi do sądu administracyjnego. Z tego też powodu zasadne byłoby nadanie tej decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności, tak aby finanse powiatu nie ponosiły negatywnych konsekwencji wykorzystania instrumentów weryfikacji decyzji administracyjnej.

5. W placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, które rozpoczęły działalność, średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka ustala się w wysokości średniej wojewódzkiej kwoty średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka odpowiednio w placówkach opiekuńczo-wychowawczych danego typu, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych lub interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych. W przypadku gdy w danym województwie nie ma placówek opiekuńczo-wychowawczych danego typu, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych lub interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych, średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, które rozpoczęły działalność, ustala się w wysokości średniej krajowej kwoty średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka odpowiednio w placówkach opiekuńczo-wychowawczych danego typu, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych lub interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych. Przywołana regulacja normuje istotne zagadnienie, a mianowicie sposób ustalania średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce pieczy zastępczej, która rozpoczyna działalność. W tego typu sytuacjach ustawodawca przyjął mechanizm, który należy zaaprobować, a mianowicie odwołania się do średnich wydatków utrzymania w analogicznych placówkach funkcjonujących na terenie danego województwa, a w przypadku braku takich placówek na tym terenie – w oparciu o średnie wydatki ponoszone w skali kraju. Zauważyć trzeba, że mechanizm ten będzie obowiązywał w pierwszym roku funkcjonowania takiej placówki, ponieważ w następnym obowiązywały będą już generalne zasady ustalania tych wydatków.
6. W celu ustalenia średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, które nie były prowadzone przez cały rok kalendarzowy, kwotę wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki lub ośrodka wynikającą z utrzymania dzieci z poprzedniego roku kalendarzowego, bez wydatków inwestycyjnych, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, dzieli się przez liczbę miejsc w tej placówce lub ośrodku, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych dniach poprzedniego roku kalendarzowego, a powstały iloraz mnoży się przez średnią liczbę dni w miesiącach, w których funkcjonowała ta placówka lub ośrodek. Przywołane tu unormowanie nawiązuje do prezentowanego powyżej i zawiera mechanizm ustalania

W komentarzu omówiono zagadnienia wspierania rodzin w procesie wychowania dzieci, zapewnienia dziecku opieki w przypadku niemożności jej sprawowania przez rodziców naturalnych (piecza zastępcza środowiskowa oraz instytucjonalna), usamodzielnienia osób opuszczających pieczę zastępczą, a także problematykę adopcji dzieci. Przedstawiono również zadania stojące przed poszczególnymi organami samorządu terytorialnego oraz administracji rządowej w omawianym zakresie.

Opracowanie uwzględnia ostatnie zmiany prawne, np. dokonane ustawą z 26.04.2024 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 743), dotyczące programu dofinansowania wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej, oraz ustawą z 15.05.2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka – „Aktywny rodzic” (Dz.U. poz. 858).

Publikacja jest przeznaczona dla pracowników organów pomocy społecznej, ośrodków adopcyjnych, samorządowych kolegiów odwoławczych i organizacji pozarządowych. Będzie przydatna również sędziom sądów administracyjnych i sądów powszechnych orzekającym w sprawach pieczy zastępczej, a także radcom prawnym i adwokatom zajmującym się problemami rodziny.

Stanisław Nitecki – doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Uniwersytetu Opolskiego, kierownik Katedry Prawa Administracyjnego na Wydziale Prawa i Administracji UO; sędzia w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym w Gliwicach; autor wielu publikacji z zakresu prawa administracyjnego, socjalnego, a także poświęconych problematyce wspierania rodzin i pieczy zastępczej.

Aleksandra Wilk – doktor nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Prywatnego Instytutu Nauk Prawnych Uniwersytetu Opolskiego; wiceprezes Fundacji dla Wydziału Prawa i Administracji UO; opiekunka Studenckiej Poradni „Bona fides” na tym wydziale oraz sekcji prawa rodzinnego i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Klinice Prawa UO; konsultantka prawna w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Opolu; autorka wielu publikacji z zakresu ochrony praw człowieka, prawa rodzinnego i opiekuńczego, cywilnego, medycznego i pomocy społecznej.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: +48 801 044 545
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL